

De rouw- mantel

*Tekst & foto's:
Theo van Lent*

Hoewel mijn vrouw het houdt bij de koninginnenpage, onze dochter de distelvlinder en onze zoon het icarusblauwtje prefereert, is mijn lievelingsvlinder de rouwmantel. Al vele jaren ben ik op zoek naar deze schitterende vlinder en elke waarneming beleef ik weer anders. Ik hoop ooit de ultieme foto te maken, maar dat zal geen vlinderfotograaf verbazen. In het laatste nummer van 'Vlinders' stonden wat tips voor fotografen en ik herkende zo'n beetje alles wat daar te lezen stond. Met de bijgevoegde foto's en hoe zij gemaakt zijn vertel ik in dit verhaal over de vlinder die de Britten de Camberwell Beauty noemen. Midden in de roos, zo'n naam. Wie trouwens weet waar Camberwell ligt mag het zeggen.

Het begon voor mij niet in het invasiejaar 1995 toen honderden rouwmantels hebben rondgevlogen in Nederland, want toen keek ik nog niet naar vlinders. Ik kende de atalanta en de witjes maar dat was het dan. In de Pyreneeën had een vriend me ooit op een apollovlinder gewezen, maar dat bleef niet hangen: ik was nu eenmaal een vogelaar, al meer dan dertig jaar lang. Toen zag ik in een natuurblad een foto van een rouwmantel en ik dacht meteen: "Die vlinder zou ik wel eens willen zien". Met mijn vogelvrienden ging ik kort daarna naar de Müritzsee in het voormalige Oost-Duitsland voor de zeearend en de kraanvogels en alles wat er ons pad zou kruisen. In een moerasig berkenbos vloog toen ineens een rouwmantel langs ons, zo groot en donker, het leek me eerst een vogel. Ik weet nog dat ik gefascineerd toekeek, de vlinder kwam even terug en vloog letterlijk binnen gehoorsafstand langs mijn hoofd; dat wil zeggen dat ik het diepe snorgeluid van de vleugelslag hoorde. Als dát geen ontmoeting was! Die-

zelfde dag nog wees bovengenoemde vogelvriend mij op de citroenvlinder en het landkaartje. Ik viel meteen diep voor de vlinders. Thuisgekomen gelijk de Tolman/Lewing-tongjids aangeschaft. U kunt zich wel voorstellen dat het geblader door de pagina's met parelmoervlinders mij even van de wijs bracht, maar ach, de schroevende roofvogels bij tegenlicht had ik me ook eigen gemaakt.

Terug naar de rouwmantel. Ik begreep dat het moeilijk zou worden een foto van deze vlinder te maken. Inmiddels had ik een 200 mm Micro-Nikkor aangeschaft en al heel wat huis-, tuin- en keukenvlinders vastgelegd met mijn trouwe Nikon FG. Want atalanta's, kleine vossen en dagpauwogen, hoor ik u al zeggen, zijn in ieder geval kleurrijker dan rouwmantels. Ik kweekte rupsen van het koolwitje op. Elf vlinders ontpopten zich voor mijn ogen en één van die uitgekomen vlinders heb ik, zo suf als hij of zij nog was, onder ideale omstandigheden kunnen fotograferen. Lichtval en locatie voor het uitzoeken, statief, kopje koffie erbij. De foto's van dat verse groot koolwitje zijn echt onwaarschijnlijk scherp, maar was niet moeilijk. Toen kwam de zomer van 2000. Ik was met mijn gezin in de Vogezen en daar zoefde op een dag ergens langs de bosrand een rouwmantel. Ik rende de vlinder na en zag dat hij niet verder was gevlogen; ergens laag moest hij zitten. Terwijl ik zo systematisch mogelijk de eikenbladeren afzocht, bedacht ik dat ik m'n vlinderlens niet bij me had, maar het vlindernet wel. Ineens zag ik de rouwmantel op een eikenblad met opgeklapte vleugels op twee meter afstand. Alles ademde zo'n rust uit, dat ik besloot vrouw, kinderen en vlindernet van de midgetgolfbaan te plukken en dan maar zien of het beest er nog zou zitten. En ja hoor, ik nam mijn dochttertje op de arm en wees en wees. Ineens zag ze de rouwmantel en ze sidderde even. De schoonheid van dat diep bruinfluweel is werkelijk met geen pen te beschrijven! En dan die

brede gele vleugelranden en het blauw van de stippen. Iedereen had hem gezien en ik maakte met mijn 50 mm een foto die als dieptepunt geldt in mijn vlinderalbum.

In het voorjaar van 2001 was ik met mijn vogelvrienden in Polen. We zagen heel wat rouwmantels, maar de enige die op één plaats bleef, zat hoog in een wilg. Beeldschoon in de kijker, maar de foto's zal ik u besparen. Zomer 2001. Weer de Vogezen. Op 12 augustus reed ik alleen over een bosweggetje toen ik een rouwmantel deed opvliegen, een flits door de voorruit en gedetermineerd in de achteruitkijkspiegel. Ik kon zien dat de vlinder meteen daalde. Snel de camera gepakt en speuren. Op een omgevallen boom zat mijn vlinder, een buitengewoon groot en vers exemplaar. Tien stappen door de varens,

heel behoedzaam, want dit was mijn kans. De vlinder zat met opgeklapte vleugels en op volstrekt onverwachte momenten spreidde hij de prachtige vleugels. De eerste foto's zijn lachwekkend, maar uiteindelijk ben ik erin geslaagd de rouwmantel behoorlijk vast te leggen ondanks zweet, muggen, een zwarte specht die hinderlijk veel "peti-iiet" riep, trillende armspieren, een oog dat me niet meer vertelde wat scherp of onscherp was, en een lensdop die was losgekomen en daar nog steeds ergens moet liggen. Kortom: het zal iedere vlinderfotograaf bekend voorkomen. Ik heb geen ervaring met een schouderstatief, dus ik fotografeer uit de losse hand. Een driepootstatief tussen de varens was niets geworden, maar misschien hebben fotografen daar wel goede resultaten mee. Iets verderop zat een andere rouwmantel op de grond en kon ik de tweede foto maken. Deze vlinder zat met de roltong voortdurend iets op te likken en deed gewoon alsof ik er niet was. Af en toe een paar pasjes waarbij het evenwicht werd bewaard door de vleugels breed uit te slaan. Dat ging zó snel dat ik dat niet op de foto kreeg, maar ik maakte wel opnamen van opzij. Als ik dan tot slot ook een fototip mag geven: ga erop uit als er half bewolking/half zon is. De vlinders strijken neer als de wolken voor de zon schuiven en warmen zich vaak op stenen. Ze zijn dan vaak opvallend tam en wachten op de volgende scheut zon om verder te vliegen. In sluijerlicht heb je ook mooiere contrasten. Op een snikhete zomerdag blijven vlinders vaak vliegen en loop je ze vaak tevergeefs achterna. Als ik dit allemaal teruglees kijk ik al weer uit naar maart 2002. Dan begint het spel opnieuw en ga ik proberen de eerste schuwe gehakkelde aurelia te fotograferen. En in overleg met het gezin een mooie vakantiebestemming kiezen. Maar wel in Rouwmantelland!